

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет електротехнічний
Кафедра автоматизованих електромеханічних систем
в промисловості та транспорті

СИЛАБУС

вивчення дисципліни

«Методика викладання дисциплін за фахом»
для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти

Спеціальність: 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Освітньо-професійна програма: Електромеханічні та електротехнічні комплекси і системи транспортних засобів
Мова викладання: українська

Викладач дисципліни: Касаткіна Ірина Віталіївна – доцент кафедри автоматизованих електромеханічних систем в промисловості та транспорті,

Е-mail: speet@ukr.net

Контактний телефон: (+38) (056) 409-17-30 (каф. АЕСІПТ).

Кафедра автоматизованих електромеханічних систем в промисловості та транспорті знаходиться у головному корпусі КНУ (Кривий Ріг, вул. Віталія Матусевича 11), ауд. 303.

Завідувач випускової кафедри: Сінчук Олег Миколайович - завідувач кафедри автоматизованих електромеханічних систем в промисловості та транспорті, доктор технічних наук, професор.

Зміст погоджено з гарантом ОПП / Федотов В.О. /

(підпис)

« 31 » 08 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань	Вибіркова дисципліна
	14 Електрична інженерія ОПІ Електромеханічні та електротехнічні комплекси і системи транспортних засобів	
Модулів – 1	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне завдання – РГР		Семестр
Загальна кількість годин – 120		2-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Ступінь: магістр	36 год.
		Практичні
		18 год.
		Самостійна робота
		66 год.
		Індивідуальні завдання
		РГР
Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання

– 54/66/20.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Методика викладання дисциплін за фахом» викладається після загальної та професійної підготовки і присвячена вивченню методики навчання електромеханічним дисциплінам у вищих навчальних закладах.

У сучасних умовах реформування системи освіти України набула актуальності проблема профпідготовки фахівців. Її розв'язання полягає у відродженні українським суспільством національної ідеї, відкритості зарубіжному досвіду, утіленні перспективних технологій розвитку, навчання, викладання у ВНЗ. У цьому процесі особливої актуальності та визначального значення набувають методика, методи, технології та техніки викладання дисциплін у ВШ.

Методика викладання - це оптимальне поєднання загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу.

Мета навчання: формування у студентів магістратури цілісної та логічно-последовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основ методології, теорії та інноваційної методики викладання навчальних дисциплін у системі університетської освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- опанувати матеріал про дидактичні засади викладання навчальних дисциплін у системі університетської освіти, ключові поняття, категорії, методи, технології методики викладання у вищій школі; з'ясувати місце методичної науки у системі наук;

- формувати теоретичне уявлення про методику викладання у вищій школі як навчальну дисципліну, її мету і завдання;

- розглянути особливості традиційних та інноваційних методів викладання у вищій школі, у тому числі – ефективних у системі неформальної освіти дорослих; - розглянути й опрацювати сучасні педагогічні теорії викладання у вищій школі;

- засвоїти методи управління навчально-творчою діяльністю здобувачів; набути практичні навички аналізу й оцінки якості освітнього процесу за критеріями європейського освітнього простору;

- розвивати навички планування, організації, проведення та аналізу різних видів навчальних і поза аудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;

- апробувати інноваційні прийоми і форми організації навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін;

- розвивати у студентів магістратури особистих якостей майбутнього педагога, викладача;

- виховувати усвідомлення значущості самонавчання, професійного саморозвитку, психолого-педагогічного самовдосконалення.

За результатами вивчення дисципліни здобувач повинен опанувати такі **компетентності:**
загальні компетентності:

К04. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

К05. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К08. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

К10. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Програмні результати навчання:

РН07. Презентувати матеріали досліджень на міжнародних конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області комплексів і систем.

РН09. Планувати та виконувати розробки систем та інноваційні проекти.

РН12. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

РН13. Виявляти основні чинники та технічні проблеми, що можуть заважати впровадженню сучасних методів керування системами.

Програмою передбачено проведення лекційних та практичних занять, на яких розглядаються теоретичні та практичні питання викладання, організаційно-правові форми активізації діяльності учасників навчального процесу, а також виконуються конкретні завдання з відповідних тем навчальної дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати: - Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень;

- критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань;

- розуміти побудову системи вищої освіти в Україні та напрямів її розвитку;

- основні категорії педагогіки вищої школи та основ педагогічної майстерності, а також усвідомлення андрагогічних принципів викладання;

- й мати цілісне уявлення про структуру й зміст навчального процесу у закладі вищої освіти, основні особливості роботи викладачів, завідувача кафедри, деканату, адміністрації; - ефективні педагогічні форми освітньої взаємодії зі студентами, а також засобів забезпечення ефективного управління студентською аудиторією;

- сучасні технології та організацію форм навчання;

- і розуміти вікові та індивідуально-типологічні особливості професійного та особистісного становлення студентів;

- функції управління вищим навчальним закладом.

Уміти: - аналізувати психолого-педагогічні, організаційно-методичні явища і процеси у вищому навчальному закладі;

- враховувати особливості студентського віку у ході проектування складових навчально-виховного процесу;

- розробляти та проводити навчальне заняття із використанням сучасних технологій навчання, інноваційних форм організації заняття;

- творчо застосовувати знання і способи діяльності, здобуті під час навчання; - аналізувати, планувати та організовувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;

- апробувати найбільш ефективні прийоми і методи навчання, що застосовуються в системі педагогічного процесу;

- розробляти ефективну дидактичну систему організації навчального процесу.

- спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур;

- здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах;

- здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах.

Структурно-логічне місце дисципліни: Вивчення дисципліни «Методика викладання дисциплін за фахом» тісно пов'язане з електротехнічними дисциплінами і базується на курсах «Структурне проектування та безпека транспортних засобів», «Гібридні структури електромеханічних тягових систем», «Перетворювачі електричної енергії транспортних засобів».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЯ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Загальні питання підготовки фахівців у вищій школі

Мета курсу. Ресурси та резерви забезпечення якості навчання. Вимоги до знань і вмінь викладача вищої школи. Наукове і організаційно-методичне забезпечення навчально-виховного процесу. Ступінчастість вищої освіти. Державні та нормативні стандарти процесу навчання. Освітньо-професійні програми підготовки фахівців з технічних напрямків Навчальні програми, навчальні плани. Освітньо-кваліфікаційна характеристика. Концепція освітньої діяльності. Кадрове, навчально-методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення підготовки фахівців. Прийом та організація навчання у магістратурі.

Практичні заняття П1

Тема 2. Дидактика навчального процесу

Наукові основи навчально-виховного процесу. Принцип науковості в вищій школі Зв'язок теорії з практикою. Єдність навчальної і науково-дослідної праці студентів. Керівництво науково-дослідною роботою студентів. Суспільна оцінка наукової праці студентів. Розвинуте абстрактне мислення як ознака високого інтелекту сучасної людини. Професійна спрямованість навчального процесу. Поєднання абстрактності мислення з наочністю викладання.

Предмет і задачі навчального процесу у вищій школі. Зв'язок методики викладання вузівських дисциплін з іншими науками. Джерела розвитку методики викладання дисциплін. Методи викладання дисциплін з фаху. Поняття про білірні методи навчання. Сутність проблемного навчання. Відповідність вибору методів навчання можливостям їїнього виконання.

Практичні заняття П2

Тема 3. Форми організації навчання у вищій школі .

Лекції, методика їх підготовки та проведення. Історія становлення лекції як форми навчання. Роль лекції в навчальному процесі. Види лекцій. Підготовка лекцій. Методика читання лекцій. Семінарські заняття, методика їх підготовки та проведення. Практичні заняття, методика їх підготовки та проведення. Лабораторні заняття, методика їх підготовки та проведення. Курсове проектування, методика підготовки та проведення.

Факультативи, спецкурси, спецсемінари як форма навчання у вищій школі. Практика як форма організації навчання, організація та методика проведення. Організація та зміст виробничої та переддипломної практики. Науково-дослідна та педагогічна практика магістрантів. Самостійна робота студентів як форма організації навчання, організація і контроль. Науково-дослідницька робота студентів, організація та методика проведення. Дипломне проектування, випускна кваліфікаційна робота. Підручники і навчальні посібники.

Практичні заняття П3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 4. Методи оцінювання якості навчання

Види та зміст контролю: поточний контроль; поточне опитування; контрольна робота; колоквіум; атестація і тестування. Тестовий контроль. Технологія створення тестів. Тести I, II, та III рівнів. Форми і приклади тестових завдань. Заліки та іспити.

Практичні заняття П4

Тема 5. Сучасні технології навчання в вищому навчальному закладі

Диференційоване навчання у вищій школі. Проблемне навчання у вищій школі. Ігрові технології навчання. Інформаційні технології навчання. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. Особово орієнтоване навчання у вищій школі. Застосування активних методів навчання за допомогою лекцій.

Практичні заняття П5

Тема 6. Виховна робота серед студентів

Психологічні особливості студентського віку. Особливості розумової організації особи. Особливості пам'яті. Організація студентської праці та побуту. Формування характеру студента. Організація студентського самоврядування. Виховні функції кураторів. Організаційні заходи щодо працевлаштування. Поради випускнику для успішного працевлаштування. Складання власного резюме для працевлаштування. Рекомендаційний лист. Мотиваційний лист. Системна взаємодія вузу, кафедри з підприємствами. Поводження випускника під час співбесіди при прийомі на роботу.

Практичні заняття П6

3. Структура курсу

Тижні	Теми занять	Год.	Теми СРС, терміни виконання
1	Тема 1. Загальні питання підготовки фахівців у вищій школі	4	Тема 1. Загальні питання підготовки фахівців у вищій школі 2 тижні
2	Тема 2. Дидактика навчального процесу	8	Тема 2. Дидактика навчального процесу 4 тижні
3	Тема 3. Форми організації навчання у вищій школі	8	Тема 3. Форми організації навчання у вищій школі 4 тижні
4	Тема 4. Методи оцінювання якості навчання	4	Тема 4. Методи оцінювання якості навчання 2 тижні
5	Тема 5. Сучасні технології навчання вищому навчальному закладі	8	Тема 5. Сучасні технології навчання вищому навчальному закладі 4 тижні
6	Тема 6. Виховна робота серед студентів	4	Тема 6. Виховна робота серед студентів 2 тижні

6. Навчальна база (лабораторії, аудиторії)

Для проведення лекційних і практичних занять використовується приміщення аудиторії навчального корпусу університету, які придатні для розміщення всього складу групи

7. Освітні технології

Реалізація компетентного підходу передбачає широке використання в навчальному процесі здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти традиційних освітніх технологій в поєднанні з активними та інтерактивними формами проведення занять.

В рамках вивчення даної дисципліни використовуються:

- мультимедійні освітні технології: інтерактивні лекції (презентації) з використанням програми MS PowerPoint в поєднанні з анімацією і звуковим супроводом; перегляд відеороликів за окремими пунктами тем занять, використання електронних посібників;
- діалогові технології: організація групових дискусій, використання «мозкового штурму»;
- імітаційні технології: проведення практичних занять у формі ділових ігор, «прес-конференцій».

8. Політика та процедура академічної поведінки та етики, особливості проведення занять для осіб з обмеженими можливостями здоров'я й особи з дітьми

При вивченні дисципліни «Методика викладання дисциплін за фахом» прошу дотримуватися таких правил:

1. Не спізнюватися на заняття.
2. Не пропускати заняття без поважної причини, у разі відсутності прошу попередити та опрацювати матеріал самостійно.
3. Згідно з календарним графіком навчального процесу здавати всі види контролю.
4. Брати активну участь в навчальному процесі.
5. Бути терпимими, відкритими, відвертими і доброзичливими до однокурсників та викладачів.

У викладанні дисципліни можуть бути використані наступні адаптивні технології:

- інтернет-технології та дистанційне навчання - для здобувачів з порушеннями опорно-рухового апарату;
- диференційоване навчання, використання допоміжних пристроїв та технології тьюторського супроводу - для людей з вадами зору та слуху.

Підбір та розробку навчальних матеріалів можна надавати в різних формах: для здобувачів з вадами слуху інформацію можна представляти візуально, з порушенням зору – аудіювання. Для осіб з вадами зору зображення дрібних об'єктів можна представляти у формі презентацій. Спілкування викладачів зі здобувачами можна здійснювати за допомогою дистанційних техно-

логій (мережі Інтернет, електронної пошти). Вибір місць виконання практичних завдань здійснюється з урахуванням з обмежених можливостей здоров'я того, хто навчається

Плагіат та інші види нечесної роботи недопустимі. Недопустимі віддзеркалювані відповіді або коментарі інших здобувачів.

9. Розподілення балів та політика нарахування оцінок

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- поточний контроль,
- модульний контроль,
- виконання контрольних робіт,

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекцій і практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- відповіді на контрольні запитання викладача;
- презентація - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проектів тощо;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Виконання контрольних робіт має за мету перевірку виконання самостійно студентами розрахунків з проектування електромеханічних систем. Як правило, контрольні завдання виконуються окремо кожним студентом.

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку відповідно до навчального плану в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою і в терміни, встановлені навчальним планом.

У практичному модулі максимальна кількість балів при захисті практичних робіт наведена у таблиці:

Вид робіт	Денна форма
Якість самостійної підготовки до виконання практичної роботи	2
Якість виконання практичної роботи	2
Якість підготовки та захисту звіту з практичної роботи	2
Всього:	6

Практичні роботи:

№ з/п	Назва теми	Розподіл балів
1	Ліцензійна та акредитаційна справа. Вимоги. Склад документації. Порядок затвердження. Фахова рада. Науково-методична комісія, ДАК.	12

2	Навчальні плани для бакалаврів, спеціалістів і магістрів. Структура планів. Графік навчального процесу. Гуманітарні, фундаментальні та спеціальні розділи навчального плану. Порядок розробки навчальних планів.	12
3	Види та зміст навчальних занять. Лекції, практичні, лабораторні та семінарські заняття.	6
4	Курсовий проект та курсова робота. Дипломний проект та дипломна робота. Виробнича практика та її види.	12
5	Контроль знань студентів. Залік, іспит, диференційний залік, державний іспит, проміжний контроль знань з окремих дисциплін.	6
6	Складання навчально-методичної документації. Конспект лекції, методичні вказівки до самостійної роботи, методичні вказівки до курсових проектів (курскових робіт), ККЗ, ККР, тести.	6
Разом		54

Зміст питань модульних (контрольних) завдань має повністю охоплювати робочу навчальну програму дисципліни або її частину, яка виноситься на семестровий контроль, та забезпечувати перевірку всіх знань, навичок і умінь відповідного рівня, що передбачені програмою.

Критерії оцінювання відповіді здобувача з модульних (контрольних) завдань мають враховувати, насамперед, повноту і правильність відповіді, а також здатність здобувача: узагальнювати отримані знання; застосовувати правила, принципи, закони в конкретних ситуаціях; аналізувати та оцінювати факти, інтерпретувати схеми, графіки; викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.

Розподіл максимальної кількості балів при виконанні модульної контрольної роботи наведений у таблиці:

Вид робіт	Денна форма
Повнота відповідей на питання білету модульної контрольної роботи	10
Логічність та аргументованість відповідей	8
Наведення рисунків та графіків	5
Всього:	23

Розподіл максимальної кількості балів по складовим блокам наведений у таблиці:

Блоки контролю	Модулі, номери неділь, бали									Всього
	Змістовий модуль №1,2									
	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13,14	15,16	17,18	
Практичний	6	6	6	6	6	6	6	6	6	54
Змістовий модуль 1				23						23
Змістовий модуль 2								23		23
Всього:										100

Семестровий контроль реалізується через визначення кількості набраних балів з дисципліни за семестр та визначення оцінки якості засвоєння дисципліни згідно шкали оцінок.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із

використанням мобільних девайсів). Контрольні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

У результаті освоєння дисципліни здобувач опановує такі компетенції:

Компетенції	Дескриптори - основні ознаки освоєння (показники досягнення результату)	Форми й методи навчання, що сприяють формуванню та розвитку компетенції
К04. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.	Ум2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах АВ3 Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	1. Словесні методи 2. Практичні методи 3. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами 4. Самостійна робота 5. Усне опитування 6. Підсумковий контроль
К05. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	1. Словесні методи 2. Практичні методи 3. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами 4. Самостійна робота 5. Усне опитування 6. Підсумковий контроль
К08. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються К2 Використання іноземних мов у професійній діяльності	1. Словесні методи 2. Практичні методи 3. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами 4. Самостійна робота 5. Усне опитування 6. Підсумковий контроль

<p>К10. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p>	<p>Зн1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень</p> <p>Ум3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p> <p>К1 Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Словесні методи 2. Практичні методи 3. Робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами 4. Самостійна робота 5. Усне опитування 6. Підсумковий контроль
--	--	---

10. Порядок визначення підсумкової оцінки за семестр

За шкалою ЕСТ 8	За національною шкалою	За бальною шкалою викладача
А	Відмінно (зараховано)	90-100
В	Дуже добре (зараховано)	80-90
С	Добре (зараховано)	71-79
D	Задовільно (зараховано)	61-70
E	Достатньої (зараховано)	50-60
FX	Незадовільно, з можливістю повторного складання (не зараховано)	30-49
F	Незадовільно, з обов'язковим повторним курсом (не зараховано)	0-29

11. Рекомендована література

Базова література

1. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. Київ, 2007. – 232 с.
2. Бушок Г.Ф., Венгер Е.Ф. Методика преподавания общей физики в высшей школе. – Киев: 2000. – 415 с.

Допоміжна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій. Модульне навчання.– С.:УСДО.– 1993.– 220 с.
2. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти.—К.: ВВП «КОМПАС», 1997.— 64 с.
3. Павлюченко І.О., Крамаренко В.В., Ізюмський Д.В., Сидоров Т. Я. Методичні основи комп'ютерного навчання. Курс лекцій. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2000.– 61с.

4. В.Б. Касевич, Р.В. Светлов, А.В. Петров, А.А. Цыб. Болонский процесс в вопросах и ответах. - Изд-во С.-Петербур. Ун-та, 2004. – 108 с.
5. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посібник. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2005. – 343 с.
6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
7. Сисоєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник. – Вид. 2-ге, доп., випр. – Кременчуг., 2008. – 532 с.
8. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник / К.: Знання, 2005.- 486 с.
9. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

1. Інформаційні ресурси

1. Сайт ДДТУ. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. Указ Президента України від 17 квітні 2002 р. № 347 “Про Національну доктрину розвитку освіти // У кн.: Законодавчі акти України з питань освіти. – К.: Парламентське вид-во, 2004.
3. Указ Президента України від 4 липня 2005 року №1013 “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”.
4. Наказ МОН від 13 жовтня 2006 року №701 “Про організаційні заходи щодо підготовки та проведення у 2007 році зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти”.
5. Положення про державний вищий заклад освіти. Постанова Кабінету Міністрів від 5 вересня 1996 року, № 1074.
6. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – К.: Шкільний світ, 2001.
7. Інформаційні збірники МО України, МОН України, МОНМС України (1991-2012 р.р.).